

133. POMNIK HISTORII - WAŁBRZYCH – ZESPÓŁ ZAMKOWO-PARKOWY KSIĄŻ

Posted on 11 sierpnia 2025



Zespół zamkowo-parkowy Książ to jeden z niewielu kompletnie zachowanych na terenie Polski zespołów rezydencjonalnych, który powstał i przekształcał się zgodnie z obowiązującymi stylami od XIII do XX wieku. Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej stał się 133. pomnikiem historii.

Zespół zamkowo-parkowy Książ to rozbudowywany na przestrzeni wieków kompleks architektoniczny, który stanowi monumentalny przykład kształtowania rezydencji z wykorzystaniem **walorów naturalnego krajobrazu**. Wzniesiony w latach 1288-92 dla księcia świdnicko-jaworskiego Bolka I zwanego Surowym, zamek Książ należy do nielicznej grupy zachowanych zamków piastowskich. Związki z pierwszą polską dynastią podkreślali późniejsi właściciele, świadomie eksponując i doceniając wartość historyczną miejsca.



Widok z lotu ptaka, fot. Maciej Jabłoński F11

Wartości zabytkowe zespołu zamkowo-parkowego Książ należy postrzegać w szerokim, środkowoeuropejskim kontekście. O jego wartości historycznej decyduje średniowieczna metryka i związki z dynastią Piastów, Luksemburgów, Jagiellonów, Habsburgów i Hohenzollernów, jako założycieli i seniorów dla panów lennych, którymi przez ponad czterysta lat byli przedstawiciele **rodziny von Hochberg**. To właśnie oni nadali założeniu bogaty kształt artystyczny o niezwykle oryginalnym wyrazie.



Widok z lotu ptaka na elewację wschodnią i dziedziniec honorowy, fot. Maciej Jabłoński F11



Elewacja zachodnia, fot. Maciej Jabłoński F11

Główny element zespołu, zamek Książ, został zlokalizowany na wyniesieniu skalnym, otoczonym z trzech stron wąwozem rzeki Pełcznicy. Pierwotnie był to typ **górskiej, wieloelementowej twierdzy** z zamkiem dolnym i górnym, uzupełnionym o ogrody tarasowe. **Najstarsza część (XIV-XVI w.)** została wzniesiona wokół Czarnego Dziedzińca z tzw. Domem Długim. Wnętrza najstarszych skrzydeł przekształcone w XX wieku to m.in. Sala Konrada, Hol Myśliwski, Sala Rycerska i Sala Krzywa. Z zespołem związane są **ogrody z szklarniami i palmiarnią w Lubiechowie**, założone w latach 1908-1911 za Hansa Heinricha XV.



Sala Maksymiliana. fot. Maciej Jabłoński F11



Salon Gier, fot. NID/A. Hanaka

Parki zamku Książ są jednymi z najpiękniejszych w Polsce. Ogrody powstałe około 1650 roku, zostały zmodernizowane w stylistyce neorenesansu i neobaroku w latach 1913-1927. Swoją wyjątkową urodę zawdzięczają **księżnej Daisy**, która nakazała ich przebudowę. Na terenie zespołu jest **12 wielopoziomowych, połączonych schodami tarasów** o powierzchni około 2 hektarów. W Książęcych ogrodach znajdziemy także wiele przepięknych fontann oraz perełek architektonicznych. Starannie zakonserwowane budynki zespołu zamku Książ i palmiarni w Lubiechowie są dostępne za pomocą wielu **tras turystycznych** przeprowadzonych przez cały Park Krajobrazowy.



Ogród tarasowy od strony południowej, fot. Maciej Jabłoński F11



Ogród tarasowy od strony południowej, fot. Maciej Jabłoński F11



Budynek Bramny i budynki towarzyszące, fot. Maciej Jabłoński F11



Mauzoleum - zdobienie sklepienia, fot. NID/P. Surowiec Rozwadowska



Wnętrze krytej ujeżdżalni, fot. NID/A. Hanaka

Zespół zamkowo-parkowy Książ został uznany za **pomnik historii** rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 lipca 2025 roku.

Więcej informacji o nowym pomniku historii znajdziesz na portalu zabytek.pl

Zabytek dostępny dla zwiedzających, szczegółowe informacje na stronie: [Zwiedzanie dzienne - Zamek Książ](#).